

Haridus- ja Teadusministeerium
Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?

Esseekonkursi auhinnatud tööd

2015

Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed 2015. aasta kodanikupäevaks välja kuulutatud esseekonkursi „Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?“ auhinnatud tööd.

Koostanud Toivo Sikk
Esmatrükk, 2016-01-14

Autoriõigus kuulub väljaandele ja esseede autoritele
ISBN

Trükikoda Rebellis
Tasuta tiraaž

*Haridus- ja Teadusministeeriumi ning
Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed
2015. aasta kodanikupäevaks välja kuulutatud esseekonkursi
**„Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud
Eesti ühiskonnale?“***

JUHEND

1. Üldalused

- 1.1 Konkursi korraldaja on Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed, rahastaja Haridus- ja Teadusministeerium.
- 1.2 Konkurs on avalik ja üheetapiline.

2. Eesmärk

- 2.1 Väärtustada Eesti ühiskonda ja selle arendamises osalemist.
- 2.2 Toetada õpilaste aktiivsust kodanikuühiskonna mõtestamisel, erinevate valdkondade arendustegevustes osalemisel.
- 2.3 Julgustada õpilasi kaasa rääkima Eesti Vabariigi arenguga seonduvatel teemadel ja ergutada nende osalust arendavates ning demokraatlikes protsessides.
- 2.4 Kirjeldada Eesti ühiskonna arengus toimuvaid positiivseid muudatusi ning püüda ka oma tegevust nendega seostada.
- 2.5 Saada huvitavaid ideid valdkondadest, mis vajaksid arendamist, alates külakogukondadest, maakondadest kuni vabariigi ja rahvusvahelise tasandini välja.
- 2.6 Tunnustada õppurite kodanikuteadlikkust ja soovi olla tegija mitte ainult Eestis, vaid ka Euroopa Liidu ning rahvusvahelisel tasandil.

3. Tingimused

- 3.1 Konkurs on avatud üldhariduskoolide 7.-12. klasside ja kutseõppeasutuste õpilastele.
- 3.2 Konkursile oodatakse osalema õppureid kolmes kategoorias:
 - 3.2.1 esimene kategooria – põhikooli VII-IX klassi õpilased;
 - 3.2.2 teine kategooria – gümnaasiumiõpilased;
 - 3.2.3 kolmas kategooria – kutseõppeasutuste õpilased.

- 3.3 Iga konkursil osaleja võib võistlusele saata ühe essee, milles oodatakse tema mõtteid selle kohta, kuidas on võimalik noortel osaleda Eesti ühiskonna arendamisel, millises valdkonnas näevad nad kiirema arendamise vajadust ning mida on nad ise valmis ära tegema Eesti ühiskonna arendamisel.
- 3.4 Konkursile esitatud essee peab olema kirjutatud eesti keeles.
- 3.5 Konkursil osalemiseks tuleb esitada kuni 2 lehekülje pikkune (umbes 3 600 tähemärki) essee. **Esseele tuleb lisada autori nimi, kooli nimetus, klassi või rühma number, kontakttelefon ning e-posti aadress.**
- 3.6 **Konkurss kestab 12. oktoobrist 28. oktoobrini 2015. a.**

4. Konkursi tööde esitamine

- 4.1 Töö tuleb esitada elektrooniliselt Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed e-posti aadressile: **essee@meis.ee**.
- 4.2 Essee esitamise viimane tähtaeg on **28. oktoober 2015** (e-kirja saatmise kuupäev).

5. Auhinnad

- 5.1 Kõikides kategooriates antakse välja üks esimene, kaks teist ja kaks kolmandat auhinda ning ergutusauhinnad. Sobiva tasemega tööde puudumisel on žüriil õigus muuta auhindade jagamise korda.
- 5.2 Kokkuvõtte ja avalikustamine aadressil: **www.meis.ee**. Konkursile laekunud esseed säilitatakse Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuses Meie Inimesed. Konkursitöid on õigus kasutada trükistes autori-
tega kokkuleppel.

6. Žürii

- 6.1 Võistlustöid hindab 7-liikmeline žürii, kuhu kuuluvad:
- 1) **Kersti Kivirüüt**, Haridus- ja Teadusministeeriumi üldharidusosakonna peaekspert;
 - 2) **Anu Raudsepp**, Tartu Ülikooli Tartu Ülikool ajaloo didaktika dotsent, PhD;
 - 3) **Igor Kopõtin**, Tallinna Ülikooli Ajaloo Instituudi doktorant;

- 4) **Elle Teder**, Haapsalu Kutsehariduskeskuse sotsiaalainete õpetaja;
- 5) **Kristiina Noormets**, Saku Gümnaasiumi ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetaja;
- 6) **Sulev Valdmaa**, Loksa Gümnaasiumi ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetaja, J.T. Instituudi kodanikuhariduse keskuse juht;
- 7) **Toivo Sikk**, Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed arenduskeskuse valdkonnajuht.

7. Võitjate avalikustamine

7.1 Võitjate nimed avalikustatakse Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed kodulehel (www.meis.ee). Võitjatega võetakse ühendust individuaalselt ja neile esitatakse kutse esseekonkursi ja kodanikupäeva viktoriinide parimate vastuvõtule, mis toimub 2016. aasta 21. jaanuaril Mustpeade Majas (Pikk tn 26, Tallinn).

**Haridus- ja Teadusministeeriumi ning
Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed
2015. aasta kodanikupäevaks välja kuulutatud esseekonkursi
„Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud
Eesti ühiskonnale?“ tulemused**

2015. aasta 23. novembrist kuni 4. detsembrini lahendas 9 804 üldhariduskoolide ja kutseõppeasutuste õpilast (koos 26.11 toimunud kodanikupäeva viktoriiniga kõigile sooviatele vaatamata lahendajate vanusest oli kodanikupäeva viktoriinide lahendajate üldarvuks 10 432 inimest) kodanikupäeva viktoriine.

12.–28. oktoobrini avanes juba viiendat aastat kõigil üldhariduskoolide VII–XII klassi ja kutseõppeasutuste õpilastel võimalus kirjutada essee teemal „Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?“. Teema valiku aluseks oli soov panna noored mõtlema selle üle, millega nad juba on või saaksid olla kasulikud oma kogukonnale ja Eestile tervikuna ning mis takistab neid oma soovide realiseerimisel. Esseekonkursist võttis osa 103 üldhariduskoolide ning kutseõppeasutuse õpilast. Eesti keele seletava sõnaraamatu kohaselt on küsimus **Millega võin teie kasulik olla?** viisakas ning tähendab „**Mis ma võin teie heaks teha?**“. Kui parafraseerida USA 35. presidendi J. F. Kennedy kuulsat ütlust, siis ei küsi meie seekord, kuidas saab Eesti ühiskond olla noortele kasulik, vaid küsime, kuidas saavad noored olla Eesti ühiskonnale kasulikud. 1934. aastal kirjutas A. H. Tammsaare: „Õigel noorsoolasel pidavat olema põhimõtteks: tee alati midagi, tee või halvasti, aga tee. Peab tegema juba ainult sellepärast, et ilma tegemiseta pole võimist, oskust ega meisterlikkust, ilma meisterlikkuseta aga puudub õige rahuldus, enesest lugupidamine, õige iseteadvuski.“ Sarnase mõttega esines 1930. aastatel ka USA 32. riigipea abikaasa Eleanor Roosevelt, kes ütles: „Tehke seda, mida te oma südames õigeks peate; sest arvustatakse teid nagunii. Teid kirutakse selle eest, mida teete, ja selle eest, et te seda ei tee.“

Esseekonkursi korraldajate soov oli julgustada õpilasi kaasa rääkima Eesti Vabariigi arenguga seonduvatel teemadel ja ergutada neid osalema erinevates ühiskondlikes protsessides.

Konkursile oodati huvitavaid ideid valdkondadest, mis vajaksid edasiarendamist, ja seda nii külakogukonna, maakonna, vabariigi kui rahvusvahelisel tasandil.

Esseekonksiga sooviti luua õpilastes arusaama, et õppimine ja ühiskonna areng toimuvad paralleelselt ning on hea, et nad mõtlevad kaasa ühiskonnas toimuvatele protsessidele ja arengutele ning kujundavad nende suhtes oma hoiaku. Ideaalis jõuavad noorte head mõtted ka tegudeni, reaalselt ühiskonna muutmiseni.

Esseekonkursile esitatud töid lugedes selgus, et kuigi kõigile osalejatele oli esseekonkursi juhend kättesaadav, siis seda ei loetud tähelepanelikult ja esseede kirjutamisel eriti ka ei järgitud. Samas iseloomustab seda konkurssi tööde hea vormistus ja nende esitamist ei jäetud konkursi viimastele päevadele.

Teise küsimusena kerkis päevakorda esseekonkursi teema. Avaldati arvamust, et see võiks olla lihtsam ning seega ka õpilastele jõukohasem. Antud teemaga esseesid lugedes jäi silma, et noortel pole kogemusi sellest, et nende poolt tehtu võiks olla kasulik ühiskonnale tervikuna.

Mida see näitab?

See näitab seda, et õpilaste hulgas on vähe informatsiooni sellest, mida Eesti ühiskond vajab. Konkreetse kooli ja külakogukonna vajadused on ju ka Eesti vajadused. Positiivse poole pealt tasub esile tuua asjaolu, et kui noored rääkisid esseedes õppima või tööle minekust välismaale, peeti vajalikuks tagasitulekut Eestisse. Kahjuks võis mõnest esseest välja lugeda ka majandusliku kitsikuse teemat ning selle pärssivat mõju noore isiksuse arenguvõimalustele (ei saa ennast arendada, käia huviringides, võtta osa noorteühenduste üritustest jne).

Üldjoontes võib pidada esseekonkursi kordaläinuks ja kirjutajate jaoks arendavaks, sest noored said arutleda teemal – kuidas minu tegevus võib olla kasulik Eesti ühiskonnale.

Esseekonkursile saatsid oma töid õpilased 19 Eesti koolist.

2015. aasta esseekonkursil oli kolm võistlusklassi ja parimate essee de kirjutajateks loeti:

Põhikoolide VII–IX klassi õpilased

I koht Joosep Kikas - Võru Kreuzwaldi Kool - 9. klass

II koht Gretiin Meister - Võru Kesklinna Kool - 9. klass

Liisa Liik - Saku Gümnaasium - 8. klass

III koht Karl-Johan Maitus - Saku Gümnaasium - 9. klass

Janika Lang - Võru Kesklinna Kool - 8. klass

Ergutuspreemia

Marielle Tuum - Saku Gümnaasium - 9. klass

Gümnaasiumide õpilased

I koht Kristjan Erik Liive - Tallinna 21. Kool - 12. klass

II koht Mark Gerassimenko - Jõhvi Gümnaasium - 12. klass

III koht Kertu Uiboleht - Saku Gümnaasium - 12. klass

Ergutuspreemia

Nika Karabelskaja - Tallinna Kesklinna Vene Gümnaasium
- 12. klass

Kutseõppeasutuste õpilased

I koht Gerda Kuusemets - Rakvere AK

II koht Eliise-Marie Lambing - Haapsalu Kutsehariduskeskus

III koht Maarja Kattel - Haapsalu Kutsehariduskeskus

Esseekonkursi žürii otsustas välja anda eripreemia Tallinna Läänemere Gümnaasiumi õpilasele Nikita Petrovile.

PÕHIKOOUIDE VII-IX KLASSI ÕPILASTE AUHINNATUD TÖÖD

Joosep Kikas

Võru Kreuzwaldi Kool, 9. klass

Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?

Noored on ühiskonna olevik ja tulevik, kuid ainuüksi nende olemasolu ei too Eesti ühiskonnale kasu. Kuidas saavad noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale? Ühiskond vajab aktiivseid ja ettevõtlikke noori. Oma arutelu keskendun teadmiste vajalikkusele, suhtlemisoskusele ja organisatorsetele võimetele, mis on eelduseks, et noored inimesed on ettevõtlikud ning seeläbi kasulikud Eesti ühiskonnale.

„Ülemaks kui hõbevara, kallimaks kui kullakoormad, tuleb tarkust tunnistada.“ Nii seadis Kreutzwald sõnad ritta eeposes „Kalevipoeg“. Mina arvan, et õppimine, sellega kaasnev tarkuse omandamine ning õppimises heade tulemuste saavutamine on ühiskonda panustamise alustala. Aga ainuüksi tarkusest ei piisa, kui oma teadmisi ei osata rakendada ja müüa. Me kõik teame, et on nii kutsekooli kui ka kõrgkooli lõpetanud inimesi, kes ei suuda endale tööd leida. Teadmistega samaväärselt olulised on suhtlemisoskused ja organisatoorsed võimed.

Oma organiseerimise ja suhtlemise oskust saab arendada juba põhikoolis õppimise ajal, korraldades näiteks mõnda üritust või võistlust. Ise olen sellistest võimalustest kinni haaranud. Mõni aasta tagasi, kui ma käisin viiendas klassis, korraldasime koos klassivendadega jalgpalliturniiri 4. kuni 6. klasside õpilastele. Meeles on see, et üritus õnnestus tänu heale meeskonnatööle ja suhtlemisoskusele. Eeskätt heale suhtlemisoskusele saime võistlusele organiseerida kohtuniku kui ka sponsorluskorras vahvad auhinnad. Eelmisel aastal korraldasime kogu klassiga suurprojekti „Jõulumüük“. Laot toimus nädal aega enne jõuluvaheaega, müügil olid

kõik meie endi meisterdatud asjad ja küpsetatud söögid ning suupisted. Ostujõudlus oli suur ja kogutud raha annetasime koolile.

Koostöös eakaaslastega midagi ühiselt organiseerides kasvab välja oskus ise luua õpilasfirma. Näiteks on tuntud õpilasfirmad Pitsi Aed ja Wooch. 2013. aastal Euroopa parimaks õpilasfirmaks kuulutatud firmast Kolm Pörsakest on tänaseks arenenud Kolm pörsakest OÜ, mille raames gümnasistid viivad esti lasteaedades läbi teadusringe. See on üks hea näide, kuidas olla kasulik ühiskonnale.

Noortel on hea võimalus kuuluda omavalitsuste juures olevatesse noortekogudesse, et hakata märkama ühiskonnas toimuvat ning julgeda ka ise sõna võtta. Noortevolikogus saab kaasa rääkida linna või valla töös, samas on võimalik kirjutada erinevaid projekte ja sisustada nii enda kui ka teiste noorte vaba aega. Võrumaa noortekogu on korraldanud näiteks Playback Show ja Võrumaa noorte suvepäevad. Nende tööd koordineerib Eesti Noorteühenduste Liit.

Ühiskonna arengus on väga oluline roll noortel, sest nemad on homse Eesti ühiskonna kujundajad. Koolis hästi õppimine, õpitud teadmiste rakendamine praktikas, suhtlemisoskused ja ettevõtlikkus on vajalikud, et juba täna anda enda panus ühiskonna arengusse. Noored on kasulikud Eesti ühiskonnale, kui nad mitte lihtsalt ei eksisteeri, vaid on õpihimulised ja löövad aktiivselt kaasa eakohastes tegevustes ning julgevad proovida erinevaid võimalusi.

Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?

Muutused võiksid alguse saada koolist. Meie, noored, saaksime laiendada oma kooli sõpruskonda. Võime suhelda interneti teel teiste õpilastega, kes on pärit välismaalt. Meie koolil on sõpruskoole vaid lähimaades, miks ei võiks neid olla ka Ameerikas, Hispaanias või näiteks Ungaris. See laiendaks tublisti meie silmaringi ja paneks meid mõistma teiste inimeste eluviisi, probleeme ning hariduspoliitikat. Saaksime kõike seda kogeda vahetusõpilastena. See idee võib kõlada liiga suure ja uhkena, kuid alustada võib alati väiksemast.

Aastatega on Võru linn muutunud aina aktiivsemaks. Korraldatakse erinevaid üritusi, mis on kaasahaaravad ning huvitavad. Osa saavad võtta kõik, kes seda soovivad. Kahjuks olen mitmel üritusel näinud inimeste diskrimineerimist. See on isegi silmaga nähtav, et meie n-ö ühine ühiskond on jagunenud osadeks. Üritustel vaadatakse puudega inimesi pika pilguga. Nende kulul vistakse nalja. Miks tõmbame selle nähtamatu piiri? Me võiksime kaasata puudega lapsi oma kooli projektidesse ja üritustesse, et pakkuda neile rohkem võimalusi ennast tõestada. Peamine eesmärk on neid julgustada, et eriline olla on normaalne. Sellega õpetame teistele noortele, et diskrimineerimine ja kiusamine on väär.

Paljud on kunagi kogenud koolikiusamist või seda ka ise põhjustanud. Miks me midagi ette ei võta? Peamised ettevõtjad on alati olnud vanemad või õpetajad. Arvatakse, et nõustamised ja rääkimine on lahendus, kuid alati pole see nii. Paljud õpilased, kes on sellise käitumise vastu, on enese teadmata kunagi kedagi kiusanud. Olen ka ise sellises käitumises süüdi. Ma olen proovinud õppida oma vigadest. Tegelikud algavad muutused ju meist endast.

Soostereotüübid on justkui raiutud meie mõttemaailma. Sellega kaasneb ebavõrdsus paljudes eluvaldkondades. Naised saavad vähem palka kui mehed ja seda sama töö eest. Tugevalt on juurdunudka soorollid. Mehed on tugevamad kui naised, roosa on tüdrukute värv, sinine poiste värv. Need on aegunud arusaamad ja me võiksime neid muuta. Peaksime alkatama kampaaniaid ja korraldama üritusi, et võidelda soostereotüüpide vastu. Näiteks läbi viima stiiliüritusi, kus soorollid on vahetunud, pidama erinevaid diskussioone ja loenguid soostereotüüpide teemal.

Üks paljudest probleemidest tänapäeval on diskrimineerimine. Halvustatakse teisi rahvusi ja rasse, uske ja inimesi, kel on teised arusaamad ning tavad. Me oleme kindlasti arenenud nii riigi kui ühiskonnana. Sellele on palju kaasa aidanud noored, uus generatsioon. Uue põlvkonnaga kaasnevad aga ka muutused. Nahavärv ei ütle meile inimese ega tema iseloomu kohta enam mitte midagi. Me kõik oleme inimesed. Ka on ühiskonnas hakatud aktseptima üha rohkem inimesi, kellel on teistsugune eelistus armastuses. Armastus samasoolise inimese vastu muutub üha tavalisemaks. Inimesed saavad valida, keda nad armastavad, kes nad tahavad olla ja mida saavutada.

Oma töös proovisin rõhutada eelkõige sallivust, sest arvan, et see on väga suur probleem. Inimesed on erinevad. Me kipume teisi halvustama enne, kui neid tundma õpime. Seetõttu tekivadki probleemid nagu koolikiusamine, diskrimineerimine ja rahva lõhenemine. Igaühel on õigus vabadusele, sõnaõigusele, elule ja armastusele. Me saame koos luua uue ja ühtsema ühiskonna.

Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?

Ühiskond on segu väga erinevatest inimestest, kes kõik on omal moel olulised. Lapsena kasutab inimene peamiselt kogukonna hüvesid. Laste eest hoolitsetakse ja nad saavad haridust. Mida vanemaks kodanik saab, seda rohkem peaks ta maailmale tagasi andma. Kohalikku ellu saab panustada mitmel viisil.

Kõige konkreetsemalt aitab rahvas üksteist töötades ja saadud rahast makse makstes, millest rahastatakse mitmeid valdkondi. Tulevaseks tööeluks peaks lapsi ja noori ette valmistama kool. Ometi juhtub seda tihti, et pärast gümnaasiumi ei oska noored oma eluga midagi ette võtta. Neil pole oskusi, et leida sobiv eriala. Nii jäävad paljud noored oma vanemate või riigi kulule elama. Raha, mida kasutada Eesti elu arendamiseks, läheb töötute ülalpidamiseks. Võib tunduda, et enda elu planeerimine ja tulevikule mõtlemine pole suurele kogukonnale oluline, kuid kaudselt on isegi see abiks.

Igas töös läheb kasvõi vähesel määral vaja meeskonnatööd ning seda peaks koolis rohkem õpetama. Üheksa aasta jooksul olen näinud, et ainete õpetamiseks kasutatakse rühmatööd suhteliselt harva ja ka siis ei tea tegelikult õpilased, kuidas võimalust maksimaalselt kasutada. Tihti on grupis üks aktiivsem liige, kes teeb enamuse tööst ära. Koolivälises elus taolise tiimiga kaugemale ei jõua. Selle vältimiseks võiks noori juhendada, kuidas panna grupis paika rollid ning arvestada eri isiksuse-tüüpidega.

Ühiskonnale kasulik olemiseks on vajahuvi maailma vastu. Olen paraku kohanud hulgaliselt noori, kes ei huvitu päevauudistest, kultuurist ja maailma parandamisest. Silmaringi laiendamine on veel üks valdkond, kus kool saab ühiskonna liikmeid arendada. Mõnes aines, näiteks

ühiskonnaõpetuses, ajaloos ja kirjanduses, seda juba tehakse. Kui iga õpetaja seostaks oma aine pärismaailmaga, jõuaksid arutlust vajavad teemad rohkem õpilasteni.

Need noored inimesed, kes on aru saanud ühiskonnale andmise vabatahtlikkusest, saavad seda teostada mitmel viisil. Vabatahtlik olemine on hea viis mõistmaks, et emotsioon ja kogemused võivad moodustada parema tasu kui raha. Paar aastat tagasi sattusin vabatahtlikuks sündmusele, kus koguti annetusi Tallinna Lastehaiglale reanimobiili ostmiseks. Vabatahtlikud kulutasid ainult osa oma päevast, kuid kasu oli suur. Õppisin ka, et eestlased pole nii kitsid ja tuimad, kui arvatakse, vaid toetavad õiget asja hea meelega.

Ettevõtlikkus on tähtis tegur, mis viib ühiskonda edasi. Niisama istudes ja valitsuse poole vaadates edulugusid ei sünni. Kultuurisündmused, kiirelt arenevad firmad ning hädasolijate aitamine algavad kõik hea mõtte elluviimisest. Eesti noored võiksid luua ettevõtteid ja projekte, mis loovad riigile head mainet. Üks sellistest õnnestunud firmadest on TransferWise, mis on idufirmast kasvanud tuntud äriks. Positiivne kuvand tõmbab Eestisse turiste, kes jätavad siia oma majutuseks, toiduks ja meelelahutuseks kulutatud raha. Veelgi enam, kui välismaalane on kord juba Eestisse sattunud, võib siin nii meeldiv olla, et tulevikus asub tema elukoht just meie riigis.

Eesti ühiskond nagu iga teinegi ühiskond on mitmetahuline ja keeruline süsteem. Toimima panevad selle kõik liikmed koos. Igal inimesel on oma võimalused kasulik olemiseks. Nagu ütleb vanasõna, mida külvad, seda lõikad –seega ise arengusse panustades saame osa paremast maailmast.

Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?

Enamik noori hoolib Eesti ühiskonnast. Mõned rohkem, mõned vähem ja on ka neid, keda Eesti ühiskond üldse ei huvita. Enamik Eesti noori on laisad ja seetõttu tehakse erinevaid huvitegevusi, mis peaks meelitama noori rohkem panustama Eesti ühiskonna arengu toetamisele. Tänapäeva noored ei ole sellised, nagu olid noored 50 aastat tagasi. Elu on üldse muutunud, aga kuidas ning milles saaksid siis noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?

Noored on erinevad, neil on erinevad huvid ja maitset. Mõned tahaksid aidata Eesti ühiskonnal kasvada ja areneda, aga teistel on sellest täiesti ükskõik. Kahjuks neid, kes tahaksid aidata Eesti ühiskonnal kasvada, on väga vähe. Mina arvan, et peaks ikka oma kodumaa eest natuke hoolitsema ja aitama ühiskonnal areneda. Need, keda see ei huvita, ***hängivad*** tavaliselt kusagil kaubanduskeskustes ja löövad aega niisama laiaks.

On ka noori, kes ei istu kodus ja tegelevad Eesti ühiskonna arenguga ning tahavad olla kasulikud. Tehakse varavalimisi, et ka noored saaksid hääletada ja arvestatakse ka noorte häältega. Ma arvan, et see on igati lahe, aga minu arust on neid üritusi liiga vähe. Neid noori, kes oleksid kasulikud Eesti ühiskonnale, on õnneks piisavalt palju, et Eesti ühiskond püsiks.

Tänapäeval mängib suuresti rolli tehnika areng. Noorte tehnikahuljusel on nii häid kui ka halbu külgi. Noored on suurem osa oma vabast ajast nutitelefonis ja suhtlevad rohkem läbi selle, kui näost näkku. See on ka hea, sest siis õpivad noored tehnikat ja tänu sellele ka õpivad, kuidas Eesti ühiskonda parandada läbi tehnika. Tänu noortele võib olla varsti kõik ainult robotite teha. Samas, kui tulevikus teevad Eesti

ühiskonnas kõike robotid, siis inimestel poleks midagi teha ning paljud oleksid suure tõenäosusega ülekaalulised. Mina käin robotika huviringis, et tulevikus paremini hakkama saada. Ma arvan, et tehnika areng on muidugi tore, aga see põhjustab ka palju probleeme. Põhimõtteliselt on Eesti ühiskond noorte käes, sest noored hakkavad seda tulevikus kujundama.

Vanemad inimesed ei taha väga noorte mõtteid kuulda võtta, sest need tunduvad imelikud ja mittetöötavad. Noorte mõtted ei pruugi olla halvad, need võivad lihtsalt kuidagi teistmoodi olla Eesti ühiskonnale kasulikud. Kui mina ja vanaema kokku saame, siis meie mõtted tavaliselt ei ühti. Tema jaoks on kõik, mis seostub ekstreemsusega, halb, aga mina arvan, et kui mitte keegi ei teeks midagi ekstreemset, siis poleks ka paljusid töökohti ja huvitegevusi. Eesti tulevik on siiski noorte kätes.

Eesti riik peaks tegema kõik, et noored õpiksid rohkem. Enamus noori läheb pärast põhikooli kutsekooli, kus nad õpivad ära ühe ameti. Mida aeg edasi, seda rohkem peavad noored tööd vahetama ja ümber õppima. Eesti ühiskonnale oleks kindlasti rohkem abi kõrgharidusega noortest. Mida aeg edasi, seda tehniliselt keerulisemaks elu muutub – siis on vaja just noori, kes ühiskonda arendaks. Eestis on praegu käimas haridusreform, mis ei soodusta noorte õppimist. Kui kaotatakse kodulähedased koolid, ei viitsi noored käia kaugel koolis ning lihtsalt ei lähegi enam edasi õppima. Eelnevast järeldan, et Eesti riik ei panusta piisavalt, et noored rohkem õpiksid. Kui aga noored ei õpi, ei loo nad ka lisaväärtust Eesti ühiskonnale.

Kui noored viitsivad, saavad nad olla Eesti ühiskonnale kasulikud. On vaja natuke rohkem pingutada ja õppida, siis tuleb sellest ka midagi välja. Noored on küll erinevad ja erinevate mõtetega, aga kui üks kamp tarku noori kokku saab, võib Eestist saada maailma kõige kuulsam riik. Vanemad inimesed ei peaks üldse muretsema Eesti ühiskonna pärast. Noored saavad hakkama.

Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?

Üks minu huvivaldkond on Kaitseliit. Olen Kaitseliidu noorliige ehk kodutütar. Selles organisatsioonis osalemine pole kohustuslik, liikmesus põhineb täiesti omal vabal tahtel ning alates 16. eluaastast võib noorest soovi korral saada Kaitseliidu täieõiguslik liige. Kaitseliit õpetab noori süüa tegema, relvaga laskma, orienteeruma, ellu jääma jne. Mind on Kaitseliit õpetanud ellu jääma, maskeeruma, punkrit ehitama, süüa tegema, paraadil marssima, relvaga laskma, kala püüdma, sõlmi tegema, orienteeruma, malet mängima ja palju muudki. Need on praktilised oskused ja kes teab, võib-olla tulevad need mulle tulevikus väga kasuks.

Kaitseliit kaitseb Eesti rahvast ja valmistab noori tulevikuks ette. Kaitseliidus on praegu noori liikmeid vähe, võiks olla palju rohkem. Eestile on rohkem vaja, et noored hooliks oma riigist, kuhu nad arvatavasti tahavad ka oma lapsed sünnitada.

Mida rohkem noori tegeleb spordiga, seda tervem on tulevane Eesti rahvas. Nii tegelen ka mina võrkpalliga. Võrkpall on mulle andnud hea vormi teha tulevikus karjääri ükskõik kui raskelt füüsilisel ametialal. Veel on võrkpall andnud mulle hea pingetaluvuse, et ka kõige kriitilisemas olukorras selge peaga mõelda.

Ei tohi olla harimatut rahvast. Selleks peab koolis käima. Lihtsalt koolis käimisest ei piisa, vaid tuleb ka häid tulemusi saada. Sean endale pidevalt eesmärgi ja kui neid täidan, premeerin ennast näiteks uute trenniriietega. Kui olen eesmärgiks seadnud, et saan matemaatika kontrolltöö eest hinde 5, siis õpin igal õhtul nii palju kui jaksan, ja üritan oma eesmärki ellu viia. See on raske, aga ma püüan parimat. Tulevane Eesti rahvas peab olema tark, et meile mõni teine riik või meie oma riik n-ö pähe ei istuks.

Eesti riik on loonud noortele palju võimalusi ja projekte, kus saab osaleda iga noor, kellel vähegi tahtmist on. Need on harivad ja noortele olulised. Olen osalenud paljudes projektides, koolitustel, kohvikutes ja seminaridel. Tahan avardada oma silmaringi ja osalen kõikjal, kus võimalik või nendel, mis läheduses toimuvad. Ideekohvikute mõte on, et noored tulevad ja räägivad probleemidest või uuenduslikest lahendustest tulevikus. Seal saab iga noor sõna ja kõigi sõna loeb ühepalju. Viimati osalesin IT-teemalises kohvikus, kus arutati probleemide üle, mida toob kaasa nutiajastu, ja ka selle üle, kuidas see teeks tulevikus meie elu lihtsamaks. Aasta tagasi osalesin noorteseminaril „Noorte võim ja ühiskond“. See kestis neli päeva ja andis mulle tohutult uusi teadmisi ja mõtteainet. Nimelt on Eesti ühiskonnas noortel suur võim, kuulatakse noorte arvamust ja võetakse seda ka arvesse. Seminari lõpus said kõik osalejad endale noortepassi, mis on väga hea algus näiteks CV koostamisel. Õppisin seal suhtlema vene ja inglise keeles, eneseväljendust kõnes ja kirjas, esinemisoskust, rühmatööd ja analüüsimist. Kogu seminar oli tänu Võru Noortekeskusele tasuta.

Noored peavad saama targaks, sest muidu ei hakkaks meie riik kunagi toimima. Vanade valitsusaeg on otsakorral ja järg on noorte käes. Noorte uuenduslikud ideed on tulevikus Eesti ühiskonnale olulised alustalad.

Eestisse elama jäädes annan kindlasti oma panuse Eesti ühiskonnale juba sellega, et elan selles riigis. Mida rohkem noori jääb Eestisse, seda rohkem areneb Eesti ühiskond. Tahan siin riigis luua perekonna ja elada just siin, mitte kuskil mujal. Eestlased on väike rahvas, oleks aeg seda muuta. Nii saaksime ka suures maailmas suuri tegusid teha.

Marielle Tuum

Saku Gümnaasium, 9. klass

Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?

Tihti öeldakse, et noored on laisad ega tee kunagi midagi kasulikku, ja et võimalusi on vähe. Arvan isiklikult, et see on vale jutt, sest noored on tegelikult väga aktiivsed ning alati on võimalik mingil viisil olla kasulik oma ühiskonnale, isegi siis, kui võimalusi selleks on vähe. Kuidas siis saavad noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?

Mina arvan, et noored ehk meie oleme tulevik. Me oleme need, kes kannavad edasi igipõliseid traditsioone ja teadmisi ning kujundavad uut tulevikku ja uut ühiskonda. Meist sõltub sama palju nagu igast teisest Eestis elavast inimesest. Meie jaoks on kõige tähtsam omandada haridus ja olla kasulik oma riigile. Eesti noortel on võimalus olla kasulik ühiskonnale, kui neid huvitab sport ja kultuur ning nad harrastavad neid hobidena. Neil on võimalus osaleda paljudes huviringides: koorilaul, rahvatants, näitering, kergejõustik.

Teiseks saavad tänapäeva noored olla vabatahtlikud organisatsioonides, kus neil on võimalus korraldada erinevaid üritusi, õppida midagi uut, arendada iseennast ja aidata teisi, parandada maailma. Võtsin ise suvel vabatahtlikuna osa Baltic Sea Projectist, mille raames korraldati konverents Läänemere muutuste kohta. Seal osalemine arendas mind ja andis mulle võimalusi õppida rohkem maailma probleemide kohta ning teadmisi sellest, kuidas olla loodussäästlikum.

Kolmandaks on noortel võimalus osaleda poliitilikas. On olemas mitmeid noorte erakondi, kus noortel on võimalik olla aktiivne. See aitab noortel teha oma hääl kuuldavaks. Olen kuulnud, et varsti saavad ka 16-aastased valida ja minu arvates on see õige, sest ka noortel võiks olla õigus valida neid, kes figureerivad kohalikes omavalitsustes.

Samuti arvan, et me oleme kiired õppijad ja tehnoloogia, teaduse ning kõige muu areng on meie kätes. Noortel on palju ideid ja nad on väga osavõtlikud, kui neid miski huvitab. Noored on tegelikult väga andekad tehnoloogias ja sellega seonduvatel aladel ning neid tuleks selles tunnustada. Noori tuleks kuulata ja nende ideid tuleks aidata ellu viia. Arvan, et võiks korraldada noortele mõeldud ajurünnakuid, kus arutletakse maailmaprobleemide üle ja proovitakse neile leida ka tehnoloogilisi lahendusi, sest see on suur osa meie praegusest elust ning kunagi ei tea, mis tulevikus ees ootab.

Arvan, et noortel on palju viise, kuidas olla kasulik oma riigile ja ühiskonnale. Neid lihtsalt tuleb vahel julgustada tegema asju, mida nad võib-olla soovivad teha, aga ei tea, kuidas. Noored saavad tegutseda poliitikas ja selles kaasa rääkida, osa võtta kultuuriüritustest ja hoida oma riigi traditsioone ning osaleda erinevates organisatsioonides. Võimalusi on palju. Nendest tuleb lihtsalt kinni haarata. Noori tuleb kuulata ja tähele panna, sest lõppude lõpuks on noored iga ühiskonna ja riigi tulevik.

Kristjan Erik Liive

Tallinna 21. Kool, 12. klass

Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?

Ühiskond kujutab endast inimeste kooselu vormi koos nendevaheliste suhete ja institutsioonidega. Noortena võib tänapäeva mõistes käsitleda alates 1980. aastate algusest sündinuid, keda ühendab koondnimetus Y-generatsioon. Neil on märgatav võimalus anda omapoolne panus Eesti arengu heaks ning seda just initsiatiivi võtmise, aktiivsuse ja sallivuse ülesnäitamise kaudu.

Üheks põhiliseks mooduseks, kuidas noored saaksid Eesti ühiskonnale kasulikud olla, on rakendada ettevõtlikku mõtteviisi ja viia ellu oma ideid. Sellist tüüpi inimene märkab probleeme ja tahab eksistee-riva olukorra muutmiseks ise midagi ette võtta. Ta on algatusvõimeline ja kindla eesmärgiga. Samuti on ettevõtlikul inimesel piisavalt julgust, et proovida uudseid lahendusi ning sellega koos aidata kaasa ka stereotüüpide kaotamisele. Sellise pealehakkamisega pandaks piiri laialt levinud õpitud abitusele ja toodaks kaasa innovaatilisuse kasv, viimane omakorda tagaks riigi kiirema arengu ja lõpptulemusena paraneks Eesti inimeste heaolu tervikuna. Suunanäitajateks võib võtta täielikult meie oma TransferWise'i asutajad Taavet Hinrikuse ja Kristo Käärmani, kes on oma ambitsioonika tegevusega inspireerinud paljusid kohalikke noori ning loonud sadu ihaldusväärseid töökohti. Seega kujutab ettevõtlikkus endast ühiskonna jaoks ühte äärmiselt olulist tegurit ning just noortel on initsiatiivi võtmiseks väga head eeldused.

Uue põlvkonna panuseksks võiks olla ka osalemine avalikus diskussioonis, mis on samuti üks ettevõtlikkuse väljundeid. Noorte arva-

musavalduste kaudu saaks kogenum osa ühiskonnast teada nende seisukohad aktuaalsetes küsimustes ning suureneks võimalus generatsioonide vaheliseks diskussiooniks, mis omakorda aitaks kaasa elanike sidususe kasvule ja üksteise väärtushinnangute paremale mõistmisele. Tänu arvamuse avaldamisele omandaksid noored ka oskuse iseseisvalt mõelda ja oma seisukohti asjalike argumentidega põhjendada. Lisaks õpiksid nad ennast selgelt väljendama – oskus, mida läheb vaja igal elualal. Samal põhimõttel on ellu kutsutud ka õpilasesindused ja noorte parlament, kus kõigepealt jõutakse eakaaslaste seas ühele meelele ning seejärel edastatakse oma ettepanekud juba reaalsel võimu omavatele institutsioonidele. Tulemuseks on mitmekesisema ja asjalikuma mõtteviisiga ühiskond, mis on avatud edasiviivatele sisutihedatele aruteludele.

Lõimimist toetab ka noorte avatud maailmavaade, mis loob pinna tolerantsuse kasvuks inimeste hoiakutes ja annab võimaluse muuta valitsevaid eelarvamusi. Y-generatsiooni iseloomustab riigipiiride ja rahvuste ülene kuuluvustunne, kus rolli mängib eelkõige see, kes ollakse isiksusena, mitte see, mis päritolu keegi on. See aga ei kehti valdava osa vanema põlvkonna kohta, sest just nemad on kõige aktiivsemad muutustele vastuseisjad, puudutagu see siis pagulaspoliitikat, puuetega inimesi või muid sarnaseid küsimusi. Ei ole sisulist vahet 1944. aastal Eestist lahkunud ja praegu Süüria kodusõja küüsisist pagenute vahel. Kuidas vaataksime nimetatud aastale tagasi siis, kui Rootsi oleks nõus-tunud vastu võtma vaid 1 111 paadipõgenikku ning ülejäänud tagasi saatnud? Niisamuti ei suudeta leida ühisosa meilt Põhjamaadesse parema palga järele minejate ja hommikumaadest Euroopasse saabuvate majandusmigrantide vahel. Selliste arusaamade muutmiseks saavad teed näidata just noored, kes jätavad hoiakute kujundamisel kõrvale eelarvamused ning kellelt oleks vanematel inimestel hea eeskujuga võtta.

Eesti noored saavad ühiskonnale anda oma panuse mitmel viisil, olgu selleks siis probleemide märkamise ja lahenduste leidmise kaudu või oma seisukoha väljendamisega mitmekesisema arutelu tagamine. Seejuures ei saa vähem tähtsaks pidada ka millenniumlaste eeskujuga sallivusküsimustes.

Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?

Eesti, aasta 2015. Eesti taasiseseisvumisest on möödunud peaaegu veerand sajandit. Ja kuigi eestimaalased tahaksid, et nende elu oleks lihtsam, mugavam ning poliitilised ja sotsiaalsed “maavärinad” toimuksid kuskil mujal, on meie igapäevane eluhoopis teistsugune. Pagulasküsimus aina süvendab lõhestumist juba ammu lõhestunud ühiskonnas. Võõraviha ja kaitsetuse tunne meist erineva kultuuritaustaga inimeste suhtes muutusid keskmise eestimaalase tavalisteks tunneteks, leides endale kindla koha tema mõtlemises. Paljud teised, aga kindlasti mitte teisejärgulised probleemid, ei pruugi samuti olla lahendatud. Olukorras, kui isegi mõnda võimalolijat haaras apaatia, on raske ette kujutada, kes saaks Eestit aidata.

Kas kõik eelõeldu tähendab, et lootust paremusele ei ole? Kindlasti ei ole olukord nii kurb, sest Eestis elab väga aktiivne ja positiivse eluhoiakuga rahvas, eriti on sedanoored.

Noorte seas on piisavalt inimesi, kes valutavad südant oma riigi ja ühiskonna murede ning tuleviku pärast. Noored saavad pakkuda uusi ideid ja lahendusi erinevatele väljakutsetele, mis seisavad ühiskonna ees. Noored saavad paremini aru oma probleemidest, aga praegu nad tihti ei räägi neist veel. Seega on just noorte kaasamine ühiskondlikku ellu parim viis nii ühiskonna kui ka noorte olukorra parandamiseks. Kui üha rohkem noori hakkab aktiivsemalt osalema noortekogude ja vabatahtlike organisatsioonide töös ning panustama kohalike omavalitsuste tegevusse, seda kiiremini hakkab paranema elu Eestis, nii valdade kui kogu vabariigi tasemel.

Kahjuks siiani ei ole kohalike omavalitsuste volikogudes eriti palju noori olnud, kuid kõik võib veel muutuda, arvestades et järgmised ko-

halikud valimised toimuvad kahe aasta pärast. Loodan, et aastal 2017 ilmub erakondade valimisnimekirjadesse rohkem noori, ja kui sellest veel ei piisa, siis on mõistlik luua ainult noortest kandidaatidest moodustatud valimisliidud. Mõelgem vaid, kui palju ehitataks spordikeskusi ja mänguplatse, korraldataks iga-aastaseid nii noortele kui ka eakatele mõeldud kultuuriüritusi kõikjal Eestis, Kuressaarest Narvani kui vaid noorte hääl saaks kuuldavaks ka võimukabinettides!

Arvatakse, et noored on võimelised midagi muutma ainult täiskasvanuteks saades. See ei ole nii, sest igaüks meist võib aidata maailmal meie ümber saada natuke paremaks kohaks. Seda saaksid võib-olla isegi kõige paremini teha viieteist kuni seitsmeteistkümneaastased noor-mehed ja neiu, sest just paljudel neist säravad silmad igatsusest õnne ja muutuste järele. Noored on avatumad, siiramad, neid võib isegi idealistideks nimetada ja see on imepärane, kui keegi suudab jääda selliseks kogu eluks. Tavaliselt ei ole noortel ka viha teistsuguste inimeste vastu, seega nad võiksid olla tõelised lõimumise propageerijad ühiskonnas.

Praegu, kui Eestisse hakkavad saabuma esimesed pagulased, saaksid noored tänu oma avatusele ja üldiselt heale inglise keele oskusele kaasa lüüa nende kohanemisele kaasaaitamises. Selleks on mõistlik in-nustada noori osa võtma vabatahtlike organisatsioonide tööst.

Unustasin rääkida majandusprobleemist ja meie püüdlustest seda elavdada. Isiklikult tean mitu noort, kes võiksid saada tulevasteks ettevõtjateks, kohaliku elu arendajateks. Noored ei karda riskida ja seega just nemad peaksid ning saaksid aidata meie majandusel kosuda. Pa-rem ettevõtluskeskkond ja pidevalt ning kiirelt kasvav majandus saak-sid olla loodud meie, Eesti noortega, kuid selleks oleks vaja pakkuda noortele rohkem nii riigi kui erasektori poolt algatatud ja rahastatud projekte, et otsida ideid ja algatusvõimet noorte seast.

Kindlasti on loogiline, et nii pagulaste vastuvõtmisega seotud viha-laine peatumine kui ka mitte-eestlaste parem integreerumine on väl-jakutsed, millega saavad hakkama ainult noored, sest neil on vähem eelarvamusi ja vananenud tõekspidamisi. Suurim probleem, mida noo-red juba praegu lahendavad ise seda teadvustamata, on vene- ja eesti-keelsete kogukondade teineteisele lähemale viimine, mis siiani on riik-

likest integratsiooniprogrammidest edukam olnud. Ja kõige põnevam on see, et tõeline lõimumine toimub erinevate kogukondade liikmete igapäevase vastastikuse suhtlemise läbi. Selles seisnebki suurim kasu, mida noored annavad Eesti ühiskonnale. Järk-järgult sulandub venekeelne kogukond ühiskonda ja mida rohkem noori hakkaks suhtlema teistsuguse kultuuritaustaga noortega, seda kiiremini saaks kogu ühiskond ühtsemaks, pingetest vabamaks ning tolerantsemaks.

Noortel on olemas veel üks eriline võimalus aidata oma ühiskonda: nad võivad ja neil on tahe isamaa-armastust populaarsemaks muuta. Jah, räägin tõsiselt, ehkki paljud noored lahkuvad kodumaalt lootuses leida endale paremat tööd ja paremat palka, kuid üha suureneb ka patriootide osakaal noorte seas. Ja see on veel üks noorte panus Eesti ühiskonna üldisesse heaolusse.

Noored on julgete mõtete ja täiesti uute ideede generaatorid, nende osaluseta ei oleks Eesti ühiskond saanud liikuda edasi nii kindlalt nagu viimased viisteist-kakskümmend aastat. Nende osalus annab erakordselt soodsaid võimalusi ühiskonna arenemiseks. Olen veendunud, et aktiivsed noored on iga riigi, kaasa arvatud Eesti, suurim vara ja loodan, et meie ühiskond ei kaota nii head võimalust ja soodustab noortele suunatud algatuste elluviimist. Ma ei tea, kas riigil ja ühiskonnal on tahet ulatada noortele abistav käsi, aga noorte suhtes olen kindel: nad on valmis panustama oma jõudu, teadmisi ja aega parema Eesti loomisesse!

Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?

Noorus on inimese elu esimene periood ja nooruse sünonüümiks võiks olla vähekokenu inimene. Noortel puuduvad kogemused, mis inimene omandab pikema aja jooksul ning seetõttu ei peeta noori tihti täieõiguslikeks kodanikeks. Üldlevinud arvamus on, et riiki ja ühiskonda arendavad vanemad inimesed, kellel endal on juba lapsed. Tegelikult on igas vanuses kodanik ühiskonna seisukohalt oluline ning viise, kuidas noored saavad riigi jaoks kasulikud olla, on mitmeid.

Minu arvates saavad noored muuta ühiskonda paremaks keskkonnateadliku eluviisiga. Meie looduse ja keskkonna eest hoolitsemine ning ökoloogilise jalajälje vähendamine on seoses kliima soojenemisega väga aktuaalne teema. Pidevalt mõeldakse välja uusi mooduseid, kuidas arenenud ühiskonnas elavad inimesed saaksid oma eluviise rohelisemaks muuta ning siin tuleb kasuks just noorus. Noortel pole enamasti veel välja kujunenud kindlaid tõekspidamisi ja harjumusi ning seepärast on nad uuendustele rohkem avatud. 2013. aastal Keskkonnainvesteeringute Keskuse tellimusel läbi viidud uuringust selgus, et ligi 80% tudengitest peavad ennast keskkonnateadlikuks. Samuti on noored tihti loodust säästvate kampaaniate alustajateks. Näiteks praegu, oktoobris toimub kilekottide kasutamise vähendamist propageeriv kampaania „Killerkott“, mille korraldajaks on Eesti Ettevõtlike Noorte Koda. Noored oskavad muutustega kaasa minna ja neid ka ise algatada.

Eesti ühiskonnale saavad noored kasulikud olla ka maailmas ringi reisides. Ühelt poolt tehakse välismaale reisimisega Eesti riigile reklaami – tutvustatakse meie rahvust ja kujundatakse riigi mainet. Teiselt poolt avastatakse ise ka teisi kultuure, sealsete inimeste omapära ja pärast antakse oma muljed perele ja tuttavatele edasi. Nii saab ümber lükata

kaasmaalaste eelarvamusi kultuuridest ja stereotüüpe rahvustest ning meie ühiskond muutub seeläbi sallivamaks. Kooliõpilastele on hea võimalus tutvuda teiste kultuuridega õpilasvahetuse läbi, mida pakub YFU organisatsioon. See võimaldab minna kuni aastaks elama mõnda välisriiki vahetusperre ja käia kohalikus koolis. Õpilased naasnevad vahetusaastalt hindamatute kogemuste ja tutvustega. Ka meie koolist on õpilasi nii vahetusaastale läinud kui ka siia on vahetusõpilasena tulnud. Õpilased, kes näiteks Mehhikost ja Belgiast tagasi on tulnud, on kinnitanud, et stereotüübid enamasti ei vasta üldse tõele ja igas riigis on erineva iseloomuga inimesi.

Otseselt saavad noored olla kasulikud ühiskonnale, kui nad on eeskujulikud kodanikud, kes järgivad seadusi. See tähendab näiteks, et alaealised ei tarbi narkootikume ja alkoholi ning ei suitseta, ei riku liikluseeskirju ega ist autorooli alkoholijoobes. Alkohol on otseselt seotud noorukite surmade kolme enamlevinud põhjusega: liiklusõnnetused, tahtmatud vigastused ja tapmised. Üks väga kajastatud liiklusõnnetus toimus selle aasta augustis Tartumaal, kui juhtimisõigusega ja alkoholi tarvitanud 23-aastane mees sõitis autoga teelt välja vastu puud ning hukkusid kõik autos viibinud noored. Kaks autos viibinud 17-aastast tüdrukut olid aga kained ning tekib küsimus, miks nad oma kaaslast ei takistanud. Noor põlvkond peaks põhjalikumalt mõtlema oma tegude tagajärgedele ja märkama ka ümbritsevate inimeste valesid otsuseid. Vastutustundlikuma käitumisega säästaksid noored üksteise ja teiste kodanike elusid.

Ka noortel on võimalik oma otsuste ja valikutega Eesti ühiskonnale kasulikud olla. Minu arvates saab seda teha muutes oma eluviise keskkonnasõbralikeks, avastades võõraid kultuure ja sellega eelarvamusi ümber lükata ning olles seadusekuulekas. On olukordi, kus noorus ja mõningane kogenematus tuleb kasuks ja olukordi, kus see võib ohtlikuks osutada. Tahes- tahtmata on noored üks osa ühiskonnast.

Nika Karabelskaja

Tallinna Kesklinna Vene Gümnaasium, 12. klass

Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?

Noored inimesed panustavad meie ühiskonda. Selles essees toon näited ja väljendan enda arvamust selle kohta, kuidas ma seda mõju näen.

Mulle on ajalugu alati huvi pakkunud. Oma esseed tahan alustada just minevikule mõeldes.

Carl Sagan ütles, et me peame tundma minevikku, selleks et mõista olevikku. Olen sellega nõus, sest ajaloost saadud kogemusi saab tänapäeva elus rakendada selleks, et kõige kahjulikumad vead jääks kauges minevikku.

Eesti ajaloost tuleb mulle meelde üks huvitav seik. Minu Eesti ajaloo õpetaja jutustas meile noortest inimestest Vabadusõjas. Ta ütles, et sama vanad noored kui meie läksid kaitsma ja vabastama oma riiki, kui puhkes Vabadussõda. Teatavasti polnud noorel Eestri riigil siis veel oma sõjaväge.

Tallinnas algas õpilaste illegaalne organiseerimine võimlemisõpetaja A. Õunapuu ja P. Kanni eestvedamisel juba 1917. aastal. Enamik neist tegutses aktiivselt enne Saksa okupatsioonivägede tulekut enamlaste võimu kukutamiseks pealinnas, aidates sellega kaasa Eesti riikliku iseseisvuse teostamisele. Keskkooliõpilaste põrandaalune organisatsioon jätkas tegutsemist ka Saksa okupatsiooni ajal.

Ühes 1935. aasta «Eesti kiriku» ajalehenumbris kirjutatakse nõnda: «Noored on rahva ja riigi tulevik. Noored on valguse juht.». Juba tol ajal lootsid inimesed noorte peale.

Sellele toetudes jõuame järeldusele, et noored võivad olla kasulikud meie riigi kaitsmiseks. Paljud noormehed ja neiud lähevad sõjaväkke ja on valmis panustama riigikaitsesse.

Peame loomulikult endale aru andma, et praegusel ajal on noortel rohkem vabadusi ja võimalusi. Sellega kaasneb paradoksaalsel kombel

kahjuks vastutuse vähendamine. Siiski leidub minu suhtlusringis aga ka neid, kes on valmis tegelema ühiskondliku projekti-alase tegevusega. Näiteks Entrum on selline ideefoorum, kus noored võivad omavahel suhelda ning ideid jagada. Arvan, et tegemist on soodsa platvormiga uute värskeste ideede genereerimiseks meie ühiskonnaelu paremaks muutmisel.

Noored on reeglina julgemad ning võivad panustada sotsiaalellu. Eestis on nii palju organisatsioone orienteeritud sellele, et aidata meie ühiskonna käekäiku: Toidupank, Hea Kodanik, Vabatahtlike värv jpt.

Noortel on ideid. Kõik me teame, et Eesti on väga uhke Skype'i üle. Aga kas me teame, kes töötas selle programm välja? Kõigest viis inimest. Kolm neist olid päris noored eestlased (tollal vaid 28 aastat vanad). Üks neist = Ahti Heinla = oli väga atiivne noor inimene, kes viis läbi 2008. aastal toimunud üle-eestilise koristusaksiooni Teeme ära!. Kõik me teame, mis sellest ideest on tänaseks saanud: meie algatusest on võetud eeskujuna üle kogu maailma. Teine sama kamba noormees käivitas Namefy.com, mis on intelligentne veebipõhine laste nimede generaator.

Need näited annavad piisavalt tõestust selle kohta, et noored võivad olla ettevõtjad, kes toetavad riiki, ja riik ei pea nende pärast enam muretsema, sest nad tulevad ise oma eluga toime.

Noored on julged kirjutajad. Kõigile tuntud Malala Yousafzai, kes võitles õiguste eest ning kirjutas noorte ja laste õigustest, on saanud mõne aasta eest koguni Nobeli rahupreemia. Eestis on samuti noori kirjutajaid, kes näitavad teed meie ühiskonnale. Mulle jäi silma kuue-teistkümnendaastane tütarlaps nimega Nirti, kes kirjutab oma blogis tähtsatest asjadest. Tema blogi on ülipopulaarne, mõnel päeval loeb seda 1 500 inimest. Praegu aga kirjutab ta juba romaani, kus räägib vägivallast ja sellest, kuidas sellega saab võidelda.

Tuleb välja, et noored panustavad meie ellu nii palju kui vähegi võimalik. Külastage meie kultuurikeskusi ja loomeüritusi, mis on täis energiat, edeid ja elurõõmu pakatavatest noortest! Üks näide on noorte omaloomingufestival "Folkloor ja tänapäev", kus noored neid ja noormehed harrastavad eesti rahvuskultuuri.

Mulle tundub, et mul on piisavalt jõudu ja tahtmist, et panustada Eesti elu paremaks muutmisele. Hakkasin töötama viieteistkümnesealt ja kui sain 18, läksin Riigikogu valima. Käin tihti välismaal ning näen seal alati midagi head, mis hetkel Eestis veel paraku puudub, aga tean, et selle teadmise ja kogemusega võin panustada lähitulevikus just Eesti edusse.

Mõnikord tunnen, et olen nagu väike Eesti välisminister. Rahvusvahelistes projektides osaledes räägin Eestist ja selle eduloost. Välismaal on mul palju sõpru, mõned neist on minu kutsel juba korduvalt siin käinud ning koju naastes viivad oma muljeid kaugetesse maailma paikadesse. Arvan, et sedagi on meile kõigile vaja. Tulevikule mõeldes sooviksin siia jääda ning avada kooli, mis pakuks õpilastele rahvusvahelisel tasemel loovõpet, et selle vilistlased saaks õnge kala asemel ning saaksid muuta siinse elu veelgi huvitavamaks ja kaasahaaravamaks. Nagu ütleb Eesti vanasõna – iga mees on oma saatuse sepp ja oma õnne valaja.

Gerda Kuusemets

Rakvere Ametikool, K14

Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?

Ühiskond on inimeste kooselu vorm ja sellest tulenevate sotsiaalsete suhete ja institutsioonide kogum – see on tegelikult väga suur mõiste ning seda võib tõlgendada mitmeti. Eesti ühiskonna tegevusele ja arengule saavad kaasa aidata ka noored, kes alles õpivad või on äsja kooli lõpetanud. Igaüks meist saab olla kasulik Eesti ühiskonna parandamisele. Selleks on vaja vaid pühendumist ning suurt tahtejõudu, ilma nendeta ei saavuta peaaegu midagi.

Kuigi paljud arvavad, et kui ma olen veel õppiv noor, ei saa ma kaasa aidata ühiskonna tegevusele ja selle muutmisele, siis nad eksivad. Meie kõik ise kujundamegi Eesti ühiskonna. Minu arvan, et kõige kasulikum saab noor õppiv inimene olla oma riigile siis, kui ta õpib headele tulemustele ja hindab seda raha, mida riik panustab tema õppele. Hiljem kooli lõpetades ja tööle asudes teenib ta tagasi selle raha, mis omal ajal kulutati riigi poolt temale ja tema õppele, sest nii oleks aus. Sest nagu ütleb vanasõna: tasuta lõunaid ei ole olemas!

Kindlasti on üheks väga suureks probleemiks Eestis noorte haridus. Aina enam on neid noori, kes jätavad kooli pooleli, lähevad tööle ning aastate pärast on hädas, sest keskhariduseta on peaaegu võimatu tööd leida. Mis on viinud noored nii kaugele, et loobutakse ja antakse alla nii õppimises kui ka muus? Väga palju on neid, kes on suurtes õpiraskustes ning neil ei ole raha, et palgata endale eraõpetajat või võtta lisatunde. Siin on koht, kus meie, noored inimesed, saa-

me oma ligimest aidata. Mina olen selle poole juba ühe sammukese teinud – astusin oma koolis tugiõpilaste gruppi. Meie grupi eesmärk on kaasõpilasi aidata, olgu nende probleem milline tahes –õpiraskused, depressioon, stress, psüühilised probleemid või mis iganes – me toetame neid ja püüame anda endast parima, et leida probleemile lahendust. Loodame, et lõpptulemus oleks positiivne. Kui meie, noored, aitaksime üksteist, ei tekiks koolist väljalangevusi, haridustase oleks kõrgem ning loodetavasti oleks tulevikus garanteeritud ka parem töökoht.

Peamiselt virisevad tänapäeva noored selle üle, et väga raske on saada "jalgu alla" ning elada iseseisvat elu, kuid tegelikult on põhjus mujal. Kui inimene on laisk, ei viitsi pingutada ja võib-olla ei tahagi pingutada, siis ongi raske. Väga palju on pakkumisi ja võimalusi, kuid inimesed ei oska neist kinni haarata. Praegu oleme me veel noored, kuid varsti oleme meiegi emad ja isad, hiljem ka vanaemad ja vanaisad. Kui me praegu ehitame endale tugeva pinna alla, siis on meil tulevikus lihtsam. Tuleb juba varakult hakata endale sisendama teadmist, et mitte riiki ei ole hoolimatu ja ei suuda maksta piisavalt toetusi, vaid mina ise olen midagi tegemata jätnud, ei suuda olla piisavalt leidlik, töökas ja nutikas, et end ja oma peret hästi üleval pidada.

Meie riigis on tohutult palju kurjust ning üldse kuritegevust ja õnnetusi, kuid miks? Paljud tänapäeva vanemad ei saa hakkama oma laste kasvatamisega ning nende harimisega. Õeldakse ikka, et see, kuidas kujuneb lapse tulevik ja elukulg, algab kodusest kasvatuses. Kui vanemate jõud ei käi enam lastest üle, lähevadki lapsed oma teed ja paraku sageli halvale teele. Siit tuleb ka minu pakkumine, et rohkem tuleks pühendada aega nii vanematele kui lastele. Pidevalt räägitakse ja tehakse loenguid noortele, kuidas käituda, miks midagi teha ei tohi ja nii edasi, kuid vanemad on jäetud täiesti unarusse. Kindlasti tuleks harida ka vanemaid, teha tugigruppe ja korraldada rohkem loenguid, kuidas nad saaksid tulla toime oma lastega, kelle kasvatamine on läinud „ülekaite“. Selles kõiges saaksime aidata kaasa ka meie, olles ise veel noored ja lapsed. Saame öelda sõna sekka ja avaldada arvamust, mida võiksid vanemad meie kasvatuses teisiti teha.

Kuid noored ei ole tänapäeva elu suurim probleem. Minu jaoks on veelgi olulisemad vanurid. Neil ei ole jäänud kaua elada, järk-järgult toimub nende taandareng ning lõpuks ei suuda nad enam endaga toime tulla ja vajavad abi. Kui vanuril on olemas lähedased, kellele ta saab igapäevaselt loota, siis on hästi. Kuid kuidas on lood nendega, kes on täiesti üksi ja vajavad samuti abi? Muidugi peaks riik toetama kõiki neid pansionaate ja hooldekodusid, mis meil hetkel olemas on, sest nende hinnad on üle mõistuse. Kui mina oleksin see, kes saaks otsustada riigi rahade üle, siis esikohale seaksin ma just vanurid, et teha nende viimased eluaastad, -kuud, -päevad ja -minutid nii ilusaks kui vähegi võimalik ning võimalikult vähem valulikuks ning alles seejärel paneksin rõhku raskustes olevatele suurperedele ja lastele. Siin ongi see koht, kus meie, noored, saame aidata ühiskonda. Muidugi ei saa me maksta vanurite hooldekodude arveid ja ravimeid, kuid me saame võtta oma südamesse selle väikese asja, et toome nende päevadesse veidikene rõõmu. Juba sellest võib palju abi olla, kui näeme pargipingil istumas mõnd vanurit, läheme ligi ja küsime kuidas tal läheb või räägime kasvõi ilmast. Neil on hea meel, kui neid märgatakse ja neist hoolitakse.

Eliise-Marie Lambing

Haapsalu Kutsehariduskeskus, M14

Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?

Noored saavad Eesti ühiskonnale kasulikud olla väga lihtsate tegudega: käia koolis, õppida hästi, osaleda erinevatel kultuuriüritustel, käia tööl, luua ettevõtteid ja kasvatada lapsi.

Paljud tänapäeva noored on esialgu Eesti ühiskonnale kasulikud. Nad käivad koolis, lähevad veel ülikooligi ning käivad tööl, kuid peale kooli lõpetamist otsustatakse minna välismaale. Kes tahab paremat palka, kes paremat kliimat. Ja paljud jäävadki välismaale. Leiavad omale töö, kaaslase ja sõbrad ning loovad seal pere, käies Eestis haruharva. Muidugi on ka neid noori, kes tulevad tagasi või kes jäävadki siia. Nad käivad siin koolis ja tööl ning on eluga rahul ja ei pea vajalikuks minna otsima midagi paremat.

Mina arvan, et haridussüsteem on Eestis väga hea ning selle pärast ei peaks küll keegi kuskile ära minema, kui siis ainult juurde õppima ja silmaringi laiendama ning siis tagasi tulema ja teistelegi rääkima, mis on mujal uut ja huvitavat. Ka Eestis palgad tõusevad ja viimasel ajal ongi just sellepärast välismaalt tagasi tulnud, et seal on asi halvenenud ja siin on paranenud.

Mina arvan, et olen praegu ja ka tulevikus Eesti ühiskonnale väga kasulik. Ma kavatsen õppida mitu eriala. Kui mul praegune majutusteeninduse eriala selgeks saab, lähen edasi majanduskooli raamatupidajaks õppima ning kavatsen ka sellel alal tööd leida. Samuti tahaksin ma Eestis arendada või toetada kuidagi seda, et noored saaksid käia välismaal praktilik/vahetusõpilaseks ja näeksid, mis mujal toimub. Osalesin ka ise sellises programmis, mille raames käisin oma praktikat sooritamas Portugalis. Arvan, et see tuli mulle väga kasuks, sest nägin, mismoodi ja kuidas mujal asjad toimivad ning sain aru, et mulle meeldib tegelikult

Eestis palju rohkem. Mis siis, et mujal on suuremad palgad, helesinised rannad ja kõrvetav päike.

Kindlasti tahaksin ma luua ka pere. Ideaalis 2–3 last ja mõni kodu-loom. Ning miks mitte ka hiljem oma pereettevõtte. Saaksin seal ise tegeleda arvete jms, kui raamatupidaja eriala selge oleks.

Muidugi unistan ka mina reisimisest, aga tean, et tuleksin alati Eestisse tagasi ja tahaksin oma pere just siin luua. Mind hirmutab mõte, et nii paljud eestlased elavad ja loovad oma pere välismaal, kui meie rahvaarv on niigi pisike ja kahaneb iga aastaga aina enam. Samuti tahaksin ma osaleda erinevates heategevusprojektides ja muudes abistamisüritustes. Mulle on väga südamelähedased teemad Eesti looduse säilitamine, kodutud loomad, koolikiusamine, erinevate haiguste all kannatavad lapsed, laste vastu suunatud vägivald jne. Ma lööks heameelega kõiges kaasa. Olen käinud lastekodus lastega mängimas ja suurperede lastele oma vanu riideid ja mänguasju viimas. Isegi loomaaias loomadele uute puuride ehitamiseks annetatud raha loeb, koristustalgutel käimine loeb. Võtsime endale isegi tänavakassi, mitte ei ostnud kallist tõukassi poest. Ma arvan, et see kõik on ühiskonnale kasulik, mõni tegevus suuremal määral kui teine, kuid igal juhul kasulik. Arvan, et igaüks, kes tahaks ja julgeks, saaks midagi muuta või kasvõi inimesi rohkem asjadega kurssi viia. Paljud inimesed tahaksid aidata jamuuta ühiskonda, kuid keegi ei julge. Tihti mõtlevad inimesed, et ah, mis nüüd mina ikka teha saan. Aga mõelda vaid, kui kõik need inimesed korruga otsustaks midagi muuta.

Sama on ka sellise lihtsa asjaga nagu valimised. Nii paljusid noori see ei huvita. Nad ei teagi sellest midagi. Aga see on ju tegelikult kodanikukohustus. Mina ise olen küll juba üks kord valimas käinud ja lähen ka edaspidi, sest just minu hääl võib osutuda otsustavaks. Sama on ka suitsetamisest loobumisega. Enamus noori suitsetab siiski sellepärast, et kõik teised suitsetavad. Tean paljusid, kes mõtlevad: ah, ma ei saa ju maha jätta, mis ma siis üksi vahetundide ajal teen. Sedasi mõelda on minu arust lollus.

Lühidalt kokkuvõttes on Eesti noored tegelikult üsna tublid, kuid arenemisruumi on alati. Just sellised lihtsalt asjad nagu siin õppimine, töötamine, poes käimine, kellegi abistamine jne on ühiskonnale kasulikud!

Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?

Minu arvates on Eestis üsna vähe aktiivseid inimesi. Enamusel pole kas aega või viitsimist midagi ette võtta, ja seega on elu siin mitteaktiivne. Et Eestis elu paremaks läheks, tuleb inimestel end kokku võtta ja aktiivsus üles näidata. Eriti noortel, sest noortel on energiat ja mõjuvõimu teiste noorte suhtes rohkem. Nad oskavad paremini inimesi kaasata ja küsivad ka teiste arvamusi, mitte ei suru ainult enda arvamust peale.

Ühiskond peaks rohkem kaasama noori, kuulama nende ideid, sest tavaliselt on just noored need, kellel on väga häid ideid ja lahendusi. Noored on meie tulevik ja mida rohkem aktiivseid noori on, seda aktiivsem on meie elu ja ühiskond.

Tegelikult on noortel väga palju mõtteid, mida teha, et Eesti elu parem oleks, aga nad ei käi neid välja, sest nad teavad, et riik ei hooli nende arvamusest. Et Eesti elu parem oleks, peaks siin olema rohkem demokraatiat ja riik peaks rohkem küsima inimeste arvamust, sh noorte oma. Riik peaks kaasama inimesi oma tegevustesse.

Eestis on üsna palju noorteorganisatsioone, kuid noori nendes on vähe. Noorteorganisatsioonide olemasolu on väga hea, nad teevad palju ühiskonna heaks, korraldavad üritusi jne.

Me kõik oleme ühiskonnale erinevalt kasulikud, me kõik teeme isegi mitteteadlikult midagi ühiskonna jaoks. Näiteks paneme iseenesest-mõistetavana prügi prügikasti, mitte ei viska maha või kui märkame prügi maas, korjame üles ja paneme prügikasti, mõtlemata, et kelle oma see oli ja kas tegin ühiskonna jaoks midagi kasulikku või mitte ning kas mind vaadatakse nüüd altkulmu, et hoolin loodusest vms. Muidugi on inimesi, kes tahaksid ühiskonna jaoks rohkem teha, kuid nad ei oska kuskilt alustada. Võin anda natuke näpunäiteid, et mida võiks alustuseks

teha. Näiteks esimese asjana võiks noor minna noorteorganisatsiooni, kus ta saaks tegeleda erinevate asjadega, näiteks ürituste korraldamisega, töötubadega jne. Seal saaks ta juurde kindlustunnet ja julgust midagi suurt korda saata. Kui noorel ei ole soovi minna kuhugi organisatsiooni ja ta ei taha kuuluda kuhugi gruppi, siis üks lihtne tegevus oleks see, kui ta võtaks varjupaigast looma või toetaks varjupaigas olevaid inimesi ja loomi rahaliselt. Kui pole ka soovi looma endale võtta ja võimalust rahaliselt toetada, siis võiks käia lihtsalt varjupaikades nende loomadega tegelemas. Ma olen täiesti kindel, et nad oleksid selle üle väga õnnelikud.

Ka mina olen tahtnud juba ammu kuhugi organisatsiooni astuda, kuid julgust on natuke väheks jäänud. Loodetavasti suudan seda siiski teha. Esialgu soovin peale kutsekooli minna ülikooli psühholoogiat õppima, sest mulle meeldib inimesi kuulata ja neid aidata. Sellega oleksin ühiskonnale tegelikult väga abiks. Kindlasti võtan endale ka kunagi loomade varjupaigast vähemalt ühe kaaslaste. Või vähemalt kellegi käest, kes soovib loomast lahti öelda, et loom ei satuks n-ö halvale teele ja halbade inimeste kätte. Igal loomal ja inimesel peab olema oma kodu.

“Kuum” teema on praegu pagulased. Otseselt pagulaste vastu pole mul midagi ja normaalsete inimeste vastu pole mul midagi. Kui nad oskavad korda hoida, käivad ilusti tööl, mitte ei sõltu ainult riigi rahadest ja aktsepteerivad kõiki ja kõike, siis las need pagulased siin olla ja olgu nad siin õnnelikud ja rahul. Sest ka nemad on inimesed, nagu me kõik ja vajavad kohta, kus olla. Aga kui siia tulevad sellised inimesed, kes hakkavad laamendama, ei hoia korda, kritiseerivad kõiki ja kõike, ja elavad ainult riigi rahadest, siis milleks nad siin on? Mingu oma kodumaale tagasi või kuhugi mujale. Tegelikult ei saa ma päris täpselt neist aru, eriti meestest. Miks nad ei jää oma kodumaale, miks nad ei võitle oma kodumaa eest, vaid põgenevad? Tean, et seal on praegu suur sõda, aga tuleks ikkagi jääda kodumaale ja kaitsta seda. Igal pool on omad vead ja head, igal pool on probleeme, jah küll erinevaid, aga ikkagi on. Inimene ei saa ju lõputult probleemide eest põgeneda, vaid peab neile vastu astuma ja neid lahendama. Kui esialgu põrud, siis ei tasu pead norgu lasta, vaid pea püsti uhkelt edasi püüelda ning järgmine kord oled

targem ja oskad teistmoodi asju lahendada. Kuid jah, on kergem alla kukkuda, kui mäest ülesse tõusta, aga siiski inimene peab suutma end kokku võtta ja raske teekonna läbima. Elu ei peagi olema kerge, igal teel peab olema takistusi, sest muidu sa ei oskagi probleeme lahendada ja rasketes olukordades toime tulla. Seega mina leian, et enda kodumaa eest tuleks siiski võidelda ja seda tuleks kaitsta. Samuti tuleks elus midagi muuta ja ühiskonna jaoks midagi positiivset teha. Aga, et pagulastel oleks ka siin riigis hea olla, peaksime välja näitama rohkem sallivust, mitte neid altkulmu silmitsema. Me peaksime neile vajadusel käe ulatama ja hoolivust välja näitama. Me peaksime suhtuma neisse samamoodi nagu teistesse, sest nad on ka inimesed nagu me kõik. Aidata saaks neid näiteks riietega, toiduga, lapsi mänguasjadega jne, nagu oleme aidanud ka vaesemaid eestlasi. Kõik saavad kuidagi aidata. Vahel piisab ka ainult sellest, kui oled lihtsalt inimese jaoks olemas, kuulad ta mured ära ja annad nõu.

Ma soovin, et meie riigis oleks rohkem sallivust ja et inimesed teeksid ühiskonna jaoks rohkem midagi positiivset.

SISUKORD

Juhend	3
Kokkuvõtte esseekonkursist ja esseekonkursi tulemused.	6
PÕHIKOOLIDE VII–IX KLASSI ÕPILASTE AUHINNATUD TÖÖD	9
I koht Joosep Kikas Võru Kreuzwaldi Kool, 9. klass <i>Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?</i>	9
II koht Getriin Meister Võru Kesklinna Kool, 8. klass <i>Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?</i>	11
II koht Liisa Liik Saku Gümnaasium, 8. klass <i>Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?</i>	13
III koht Karl-Johan Maitus Saku Gümnaasium, 9. klass <i>Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?</i>	15
III koht Jaanika Lang Võru Kesklinna Kool, 9. klass <i>Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?</i>	17
Ergutuspreemia Marielle Tuum Saku Gümnaasium, 9. klass <i>Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?</i>	19
GÜMNAASIUMIDE ÕPILASTE AUHINNATUD TÖÖD	20
I koht Kristjan Erik Liive Tallinna 21. Kool, 12. klass <i>Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?</i>	20
II koht Mark Gerassimenko Jõhvi Gümnaasium, 11. klass <i>Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?</i>	23

III koht Kertu Uiboleht 26
Saku Gümnaasium, 12. klass
Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?

Ergutuspreemia 28
Nika Karabelskaja
Tallinna Kesklinna Vene Gümnaasium, 12. klass
Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?

KUTSEÕPPEASUTUSTE ÕPILASED 31

I koht Gerda Kuusemets 31
Rakvere Ametikool, K14
Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?

II koht Eliise-Marie Lambing 34
Haapsalu Kutsehariduskeskus, M14
Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?

III koht Maarja Kattel 36
Haapsalu Kutsehariduskeskus, M13
Kuidas ning milles saaksid noored olla kasulikud Eesti ühiskonnale?